

VAL 2026

Förslag för en fungerande äganderätt

SVERIGES JORDÄGARE Mårsätters Gård, 696 96 Zinkgruvan E-post: kansli@jordgagarna.se

Äganderätten är en grund för vårt samhälle, företagande och en hållbar markförvaltning. Den skapar förutsättningar för långsiktiga investeringar och ett ansvarsfullt brukande där mark och fastigheter förvaltas med kommande generationer i åtanke. Därför är det viktigt att värna äganderätten.

Sveriges Jordägareförbunds medlemmar förvaltar tillsammans cirka 1,5 miljoner hektar mark och bidrar genom ett långsiktigt och hållbart brukande till nytta för både människor och natur.

Våra medlemmar ser hur deras äganderätt allt oftare begränsas genom exempelvis strandskydd, avverkningsförbud, intrång och en myndighetsutövning som urholkar egendomsskyddet.

I denna publikation presenterar vi konkreta reformförslag för att stärka äganderätten. Vår förhoppning är att de ska bidra till en långsiktigt hållbar politik och ge beslutsfattare vägledning inför kommande mandatperiod.

1. En förvaltning som återspeglar politiska viljan

- a. Se över hur EU-lagstiftning implementeras i Sverige med syfte att öka det övergripande samhällsperspektivet.
- b. Utökad användning av regleringsbrev.
- c. Inför inga nya regelverk som försvagar äganderätten.

2. Ett beskattningssystem som främjar långsiktigt ägande och uppmuntrar till företagande

- a. Inför ett jordbruksavdrag.
- b. Gör en översyn av stickåret 1952 för schablonbeskattning vid överlåtelse av fastighet.

3. Ett ändamålsenligt strandskydd samt reviderat regelverk för småskalig vattenkraft och dammar

- a. Inför preskription för överträdelser mot strandskyddet.
- b. Inför regler som underlättar byggande, renoveringar och förändrad användning av fastigheter i strandnära läge.
- c. Rätta felöversättningen av "socioeconomic needs" i Vattendirektivet.
- d. Översyn av regelverket och principerna för klassificering av vattendrag som kraftigt modifierat vatten.
- e. Förtydliga hur andra samhällsnyttor bättre kan infogas i processen när man överväger att riva dammar.

4. Ett långsiktigt ägande och brukande av skogen

- a. Nyttja alla möjligheter till nationell anpassning vid implementering av naturrestaureringsförordningen.
- b. Utvidga naturvårdskontot att omfatta fler ersättningsformer vid intrång än naturvårdsavtal.
- c. Säkerställ att ändringarna i Skogsvårdslagstiftningen genomförs och att markägarna får ersättning för rådighetsinskränkningar i pågående markanvändning förorsakade av artskydd.

5. Ett lönsamt och konkurrenskraftigt jordbruk

- a. Nyttja alla möjligheter till nationell anpassning vid implementering av naturrestaureringsförordningen.
- b. Utforma CAP efter 2027 för att främja ökad produktion, konkurrenskraft och lönsamhet i ett aktivt jordbruk.
- c. Minska den administrativa regelbördan

6. En rättvis samhällsutveckling som inkluderar och uppmuntrar markägare

- a. Inför en ersättningsrätt i grundlagen för rådhetsinskränkningar.
- b. Förbättra ersättningen till markägare vid byggande av elnät.

7. Förutsägbarhet och rättssäkerhet för markägande

- a. Revidera talerätten för att stärka markägarens ställning i en överklagande-process och tydliggör vilka som ska anses ha talerätt kopplat till pågående markanvändning.
- b. Revidera miljöbalken för en bättre balans mellan inskränkningar och ersättning, förtydliga begrepp och bättre incitament för markägare samt förenkla för företagande och främja hållbar produktion av jord och skog.
- c. Staten ska ha bevisbördan för inskränkningar av äganderätten.

8. En lokalt förankrad viltförvaltning

- a. Främja frivillig lokal samverkan mellan markägare - ingen ökad reglering.
- b. Förenkla skyddsjakten på varg och stärk det skadeförebyggande arbetet.
- c. Utveckla och tillhandahålla inventeringar som beslutstöd i förvaltningen.

9. Energieffektiviseringsdirektivets implementering

- a. Använd möjligheter till anpassning och undantag från direktivets krav för kulturhistoriska byggnader.

10. Modernisera arrendelagstiftningen

- a. Revidera arrendelagstiftningens besittningsskydd.

**En utförligare beskrivning
av förslagen hittas här:**

